

Številka: 00104-185/2017/5

Datum: 13. 4. 2017

Odgovor na poslansko vprašanje Anje Bah Žibert v zvezi z vprašljivim načinom izterjave parkirnih kazni s Hrvaške

Poslanka Državnega zbora Republike Slovenije Anja Bah Žibert je na Vlado Republike Slovenije (Vlada RS) naslovila pisno poslansko vprašanje v zvezi z načinom izterjave parkirnih kazni s Hrvaške. V vprašanju, ki ga je razdelila na štiri podvprašanja izpostavlja, da so mediji že pred časom poročali o dvomljivih načinih izterjave kazni za parkiranje s Hrvaške, kot npr. o primeru, ko je državljanka Slovenije, zaradi neplačane parkirne kazni v Karlovcu prejela pismo angleške družbe EPC s Švedske, ki jo je terjalo za 42 EUR, denar pa bi morala nakazi na račun odprt pri nemški banki. Poslanki opisani primer sicer ni sporen, ker naj bi šlo le za obveščanje, vprašljivo pa ji je, kako so pri angleškem podjetju prišli do podatkov o lastniku vozila. V nadaljevanju pa opisuje drugi primer, ko je državljanka marca letos prejela pismo podjetja DISTRIEST iz Sežane, kateremu je bilo priloženo obvestilo podjetja GKP ČAKOVEC d.o.o., Čakovec. Slednje je med drugim zadolženo za upravljanje s parkirišči v mestu Čakovec na Hrvaškem in jo obvešča o kazni zaradi prekoračitve časa parkiranja. Znesek 60 EUR bi morala, glede na navodila iz obvestila, nakazati angleškemu podjetju EPC, na račun odprt pri nemški banki. Državljanica prizna, da je prekoračila čas parkiranja, vendar pa pred tem ni prejela nobenega obvestila o prekoračitvi časa parkiranja, kakor tudi ne pojasnila kje lahko plača neplačani del za parkiranje.

Odgovor Vlade Republike Slovenije

Vlada Republike Slovenije pojasnjuje, da v primerih, ki jih opisuje poslanka, ne gre za prekrške povezane z nepravilnim parkiranjem temveč za civilno pravnne postopke glede (ne)plačila (ne)ustreznega nadomestila za parkiranje na določeni površini.

1. Ali je Vlada Republike Slovenije seznanjena o takšnih načinih izterjave parkiranih kazni, ki jih izvajajo hrvaška podjetja, ki upravljajo parkirišča?

Vlada Republike Slovenije uradno ni seznanjena o takšnih načinih izterjave parkirnine, neuradno pa je bila seznanjena preko nekaterih objav v medijih. Mediji so o podobnih primerih poročali že v letu 2014. Od takrat je Ministrstvo za pravosodje na to tematiko podalo tako medijem kot posameznim državljanom številna pojasnila glede izterjave (domnevno) neplačanih parkirnin in pridobivanja osebnih podatkov o lastnikih vozil – (domnevnih) neplačnikov parkirnine v Republiki Hrvaški. Ker so pri tem sodelovale tudi nekatere slovenske odvetniške družbe, ki so v imenu hrvaških podjetij pozivale domnevne neplačnike parkirnine k plačilu le-te ter pokritju nastalih odvetniških stroškov, je Ministrstvo za pravosodje pozvalo Odvetniško zbornico Slovenije, da se do tega opredeli z vidika odvetniške etike. Komisija za etiko pri Odvetniški zbornici je februarja 2015 podala stališče, da odvetniški pozivi k plačilu parkirnine niso bili skladni s Kodeksom odvetniške poklicne etike. Tudi zaradi navedenega stališča in kar nekaj obsodilno zaključenih disciplinskih postopkov nato slovenski odvetniki niso več nastopali v tovrstnih primerih, ampak so postopke izvršbe za plačilo parkirnine začeli voditi hrvaški notarji.

2. Ali imajo ta podjetja pravno podlago za posredovanje osebnih podatkov za namene vodenja prekrškovnih postopkov za nepravilno parkiranje?

Vlada pojasnjuje, da v ugotovljenih primerih ne gre za prekrške povezane z nepravilnim parkiranjem, temveč za neplačilo ustreznega zneska za nadomestilo za uporabo površine za parkiranje. Tudi iz primera, ki ga poslanka opisuje ne izhaja, da je državljanka storila prekršek glede nepravilnega parkiranja, temveč je vozilo parkirala na površini (parkirišču) več časa, kot je za to plačala nadomestilo. Zato v takih primerih ne moremo govoriti o prekršku, v zvezi s katerim bi se vodil prekrškovni postopek. Lahko pa se vložiti tožba v pravnem postopku, saj fizična oseba ni izpolnila svojih obveznosti do druge (pravne) osebe.

Poudariti pa je potrebno, da nadzor nad zakonitostjo posredovanja osebnih podatkov iz evidenc državnih in upravnih organov podjetjem iz drugih držav Evropske unije v Republiki Sloveniji izvaja predvsem Informacijski pooblaščenec v skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1).

Podatki o stalnem prebivališču domnevnih dolžnikov predstavljajo osebne podatke, do katerih imajo dostop samo upravičene osebe in organi pod določenimi pogoji. Glede na primere opisane v poslanskem vprašanju bi to lahko bili slovenski odvetniki na podlagi 10. člena Zakona o odvetništvu (ZOdv). Tuji odvetniki, ki niso vpisani v imenik odvetnikov v Republiki Sloveniji, teh podatkov na podlagi 10. člena ZOdv ne morejo pridobiti, razen če so pri Odvetniški zbornici Slovenije priglasili opravljanje storitev v Republiki Sloveniji kot to določa ZOdv (imajo potrdilo o priglasitvi). Ne glede na navedeno ima vsakdo na podlagi 30. člena ZVOP-1 pri upravljavcu osebnih podatkov možnost preveriti, kdo se je seznanil z njegovimi osebnimi podatki oziroma ima pravico zahtevati, da se mu posreduje seznam uporabnikov, katerim so bili posredovani njegovi osebni podatki (kdaj, na kakšni podlagi in za kakšen namen). V kolikor posameznik meni, da so bili podatki posredovani neupravičeno, to lahko prijavi Informacijskemu pooblaščenцу, ali tudi vložiti drugo pravno sredstvo zoper osebo, ki naj bi na nedovoljen način pridobila njegove osebne podatke.

3. Ali in komu slovenski državni organi posredujejo osebne podatke lastnikov motornih vozil? Ali tudi podjetjem v tujino, kot je npr. EPC oz. Euro Parking Collection plc iz Londona?

Ministrstvo za infrastrukturo, na podlagi prvega odstavka 62. člena Zakona o motornih vozilih (ZMV) med drugim vodi evidenco registriranih vozil. Omenjena evidenca vsebuje podatke o posameznem vozilu, lastniku vozila ali osebi, na katero je vozilo registrirano, ipd. Skladno z določilom prvega odstavka 64. člena ZMV imajo pri svojem delu pravico do brezplačnega dostopa do podatkov iz evidence registriranih vozil, ki jih potrebujejo pri opravljanju svojih nalog Ministrstvo za infrastrukturo, Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa, Ministrstvo za notranje zadeve, policija, registracijske organizacije, občinska redarstva in državni organi, ki opravljajo inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določil ZMV.

Ministrstvo za infrastrukturo na podlagi določbe 64.a člena ZMV opravlja tudi naloge nacionalne kontaktne točke kot pristojnega organa, določenega za izmenjavo podatkov iz evidenc registriranih vozil držav članic Evropske unije, za namen čezmejne izmenjave podatkov o lastnikih vozil ali osebah, na katere so ta vozila registrirana.

Izmenjava podatkov poteka avtomatsko preko nacionalnih kontaktnih točk v državah članicah Evropske unije, za katere je Direktiva 2015/413/EU zavezujoča, vendar le za prometne prekrške, povezane z varnostjo v cestnem prometu, kot so določeni v zakonu, ki ureja pravila cestnega prometa.

Načeloma pa bi lahko hrvaški prekrškovni organi v določenih primerih pridobivali osebne podatke kršiteljev tudi na podlagi in v okviru postopka, ki ga določa Evropska konvencija o medsebojni pravni pomoči v kazenskih zadevah s protokoli (drugi dodatni protokol k Evropski konvenciji o medsebojni pravni pomoči v kazenskih zadevah) ter bilateralna Pogodba med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o pravni pomoči v civilnih in kazenskih zadevah.

Ne glede na vse opisano, pa je Ministrstvo za infrastrukturo dolžno, skladno z določbo 10. člena ZOdv, brez privolitve posameznika, na katerega se podatki nanašajo, brezplačno posredovati odvetniku podatke, ki jih ta potrebuje pri opravljanju odvetniškega poklica v posamični zadevi, ko prejme zahtevo. Pred posredovanjem osebnih podatkov odvetnikom se preveri, če so za to izpolnjeni pogoji, določeni v ZOdv.

Iz opisanega izhaja, da se lahko podatki o lastnikih registriranih vozil posredujejo le navedenim organom in osebam. Kot že prej opisano pa je za nadzor nad zakonitostjo posredovanja osebnih podatkov, v skladu z ZVOP-1, pristojen Informacijski pooblaščenec kot samostojni in neodvisni organ, ki se je tudi že opredelil do posredovanja oziroma pridobivanja osebnih podatkov v zvezi izterjave parkirnin v Republiki Hrvaški in glede tega že 2016 pričel izvajati inšpekcijske nadzore. V postopkih, ki jih je Informacijski pooblaščenec že vodil glede pridobivanja osebnih podatkov za namene izterjave neplačanih parkirnin (ne glob kot prekrškovnih sankcij) na Hrvaškem, je bilo ugotovljeno, da so domnevni dolžniki prejeli opomine, s katerimi so bili pozvani na plačilo parkirnine s stroški, od slovenskih odvetnikov. Ker pa mora odvetnik po prenehanju zastopanja stranke, tej izročiti vso dokumentacijo v zvezi z zadevo, vključno s pridobljenimi podatki, je s tem podana tudi podlaga, po kateri se tuje podjetje (domnevni upnik) zakonito seznanja s podatkom o identiteti lastnika vozila z določeno registrsko številko. Upnik pa lahko za nadaljnje uveljavljanje svoje terjatve angažira drugo osebo in mu za namene zastopanja tudi posreduje pridobljene osebne podatke.¹

4. Ali so pristojni organi v Republiki Sloveniji ob tem preverili, ali hrvaška zakonodaja dopušča prenos prekrškovnih glob v izterjavo pravnim osebam ter s tem za namene povezano posredovanje osebnih podatkov domnevnih kršiteljev?

V zadnjem času v tovrstnih primerih ne gre za izterjavo denarnih kazni (glob), saj izpostavljena »parkirna podjetja« niso prekrškovni organi, temveč gre za domnevno izterjavo računa kot nadomestila za parkiranje. Šlo naj bi torej za civilno razmerje med upravljalcem parkirišča in osebo, ki je parkirala. V civilnem pravu na splošno velja, da so udeleženci obligacijskih razmerij dolžni izpolniti svojo obveznost in odgovarjajo za njeno izpolnitev. Glede vprašanja pravne podlage za tovrstno izterjavo velja opozoriti, da je domnevna podlaga oziroma izvedba izterjave lahko v določenih okoliščinah tudi sporna predvsem z vidika izvršilnega postopka, kakor izhaja iz sodb Sodišča EU št. C-484/15 in C-551/15 iz marca 2017 glede pristojnosti hrvaških notarjev v primeru Uredbe (EU) št. 805/2004 o uvedbi evropskega naloga za izvršbo nespornih zahtevkov.²

Glede na navedeno Vlada meni, da gre v obravnavanih primerih kvečjemu za postopek izvršbe na podlagi verodostojne listine, ki ga v Sloveniji ureja Zakon o izvršbi in zavarovanju (ZIZ). Postopek v Republiki Sloveniji poteka tako, da upnik na podlagi verodostojne listine npr. fakture

¹ <https://www.ip-rs.si/novice/slovenski-drzavljan-v-postopkih-izterjave-parkimin-na-hrvaskem-1375/>

² V sodbi z dne 9. marca 2017 v zadevi C-551/15, Pula Parking d.o.o. proti Svenu Klausu Tederahnu, je sodišče odločilo, da gre pri postopku izvršbe, ki ga sproži družba v lasti lokalne skupnosti proti fizični osebi s stalnim prebivališčem v drugi državi članici, za izterjavo neplačane terjatve v zvezi s parkiranjem na javnem parkirišču, katerega upravljanje je navedena skupnost prenesla na to družbo, pri čemer ta terjatev pomeni le plačilo za opravljeno storitev, za civilno zadevo (ne pa za prekrškovno sankcijo - kazen), o kateri lahko odločajo hrvaška sodišča, ne pa notarji. V sodbi z dne 9. marca 2017 v zadevi C-484/15, Ibrica Zulfikarpašić proti Slavenu Gajerju, je sodišče to stališče ponovilo in še navedlo, da sklepa o izvršbi, ki ga izda notar na Hrvaškem na podlagi »verodostojne listine« in zoper katerega ni bil podan ugovor, ni mogoče potrditi kot evropski nalog za izvršbo ter ga ni mogoče izvršiti v drugi državi članici.

ali overjenega izpisa iz poslovnih knjig predlaga, da sodišče izda sklep o izvršbi in odloči tudi o stroških postopka. Sodišče nato izda sklep in dolžnik lahko zoper njega ugovarja. Če je ugovor uspešen se postopek nadaljuje v pravdi kot tožba upnika zoper dolžnika.

Kot izhaja iz dokumentacije, s katero je bilo seznanjeno Ministrstvo za pravosodje, so bile v konkretnih primerih listine izdane s strani hrvaškega notarja (*»javni bilježnik«*). V Republiki Sloveniji lahko sklep o izvršbi na podlagi verodostojne listine izda samo sodišče, v Republiki Hrvaški pa lahko takšen sklep izda torej tudi notar. Vročanje sodnih in zunajsodnih pisanj (torej tudi sklepov o izvršbi) med državami članicami EU je urejeno v Uredbi (ES) 1393/2007, skladno s katero je vsaka od držav članic EU podala izjavo o organih, pristojnih za pošiljanje sodnih in zunajsodnih listin v drugo državo članico. Kot izhaja iz izjave Republike Hrvaške, ki je dostopna na uradni spletni strani Evropske komisije,³ ki jo je ta podala k 2. členu navedene uredbe, notarji iz Republike Hrvaške niso pristojni organ za pošiljanje sodnih in izvensodnih pisanj. Poleg vročanja preko pristojnih organov pa navedena uredba v 14. členu določa tudi vročanje z uporabo poštnih storitev in sicer s priporočenim pismom z vročilnico ali na drug, enakovreden način, pri čemer pa mora pisanje posredovati pristojen organ, kot ga je določila posamezna država članica.

V primeru, ko pa gre za terjatve, ki izvirajo iz prekrškovnega postopka (globe), pa je zadevo že obravnaval slovenski Informacijski pooblaščenec, ki je v zvezi s tem uvedel inšpekcijski postopek, katerega izključno vprašanje je bilo, komu in na kakšni pravni podlagi so slovenski državni organi posredovali osebne podatke lastnikov motornih vozil. Pri tem je ugotovil, da morebitno posredovanje podatkov med hrvaškimi prekrškovnimi organi ter tujim podjetjem zaradi ozemeljske veljavnosti predpisov ni v pristojnosti Informacijskega pooblaščenca (Republike Slovenije), zato se je povezal s hrvaškim nadzornim organom za varstvo osebnih podatkov ter ga pozval da pojasni, ali hrvaška zakonodaja sploh dopušča prenos prekrškovnih glob v izterjavo pravnim osebam ter s tem za te namene povezano posredovanje osebnih podatkov domnevnih kršiteljev.

Na spletni strani podjetja Euro Parking Collection plc (EPC)⁴ je sicer zaslediti, da ga je veliko podjetij iz območja Balkana pooblastilo⁵ za izterjavo zneskov iz naslova neplačane parkirnine, pa tudi nekatera podjetja iz Belgije, Združenega kraljestva, Norveške, Madžarske, Danske, Nizozemske in Irske. Prav tako je ugotoviti, da so ga nekatera podjetja iz Portugalske, Norveške, Irske in Madžarske ter Ferskih otokov pooblastila za izterjavo povračila nadomestila za uporabo določenih cest (cestnine).

³ https://e-justice.europa.eu/content_croatia__cooperation_in_civil_matters-276-sl.do

⁴ <https://www.epcplc.com/sl>

⁵ https://www.epcplc.com/sl/issuing_organisations